

Nie chciałyś być greckim atleta!

Wyścigi, w których
nie chciałyś brać
udziału

Tekst
Michael Ford

Ilustracje
David Antram

Nie chciałbyś być greckim atleta!

Wyścigi, w których nie chciałbyś brać udziału

Tekst
Michael Ford

Ilustracje
David Antram

Pomysł serii i projekt
David Salariya

Spis treści

Wstęp	5
Świat mężczyzn	6
Nauka - bez pracy nie ma kołaczy!	8
Służba wojskowa	10
Ofiary składane bogom	12
Czas na zawody	14
Na stadionie	16
Ćwiczenie czyni mistrza	18
Zapasy	20
Na końskim grzbiecie	22
Rywalizacja	24
Przestrzeganie reguł	26
Zwycięstwo czy porażka?	28
Słowniczek	30
Indeks	32

Wstęp

Est połowa piątego wieku przed naszą erą, a Ty jesteś młodym chłopcem, mieszkającym w małej wiosce w pobliżu Aten, w Grecji. Dorastasz w okresie największego rozkwitu greckiej cywilizacji. Dwadzieścia lat temu Grecy skutecznie odparli inwazję Persów. W nastroju optymizmu, jaki zapanował po tym wydarzeniu, rozkwita teatr, poezja, muzyka i architektura. Pod rządami wspaniałego polityka, Peryklesa, w Atenach zostaje wprowadzona demokracja. Teraz każdy obywatel może współdecydować o tym, jak jest zarządzane miasto-państwo.

Twój ojciec, człowiek surowy i wymagający, który walczył w wojnach przeciwko Persji, wiąże z Tobą wielkie nadzieje. Oszczędzał wszystkie pieniądze, byś mógł pójść do szkoły i uczyć się sztuki, muzyki, a przede wszystkim atletyki. Chce, byś przyniósł swej rodzinie sławę, biorąc udział w największych zawodach świata – igrzyskach olimpijskich, które po raz pierwszy odbyły się w 776 roku przed naszą erą. Szkolenie będzie trudne, a rywalizacja zażarta. Chłopiec, który lubi łatwe życie, nie powinien nawet marzyć o tym, by zostać greckim atletą!

Świat mężczyzn

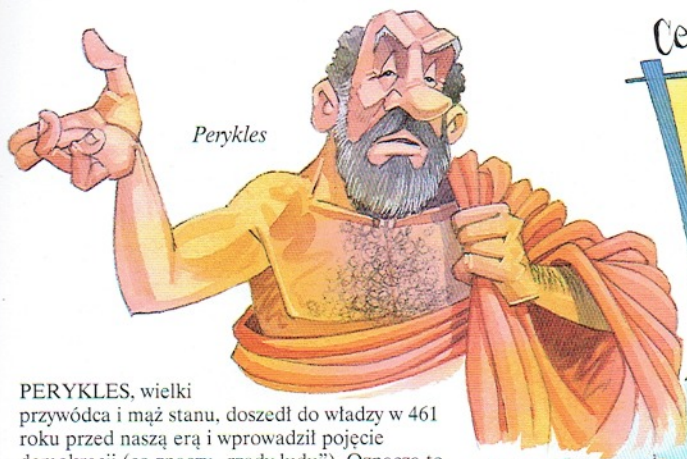
rejca w piątym wieku przed naszą erą jest podzielona między miasta-państwa. Ateny są największym miastem-państwem oraz centrum handlu, kultury i nauki. Wzgórze Akropol to miejsce, gdzie znajdują się najwspanialsze budynki w mieście, między innymi Partenon. W Atenach, podobnie jak w innych miastach-państwach Grecji, nie wszyscy ludzie są traktowani jednakowo. Dzielą się na tych, którzy mają prawo głosować, zwanych obywatelami, i tych, którzy tego prawa nie mają, czyli niewolników lub cudzoziemców. Większość ludności jest biedna i tylko chłopcy z bogatych rodzin mogą sobie pozwolić na dobre wykształcenie. Twój ojciec budzi Cię codziennie wczesnym rankiem, byś zdążył do szkoły w mieście.

TWÓJ OJCIEC, podobnie jak wielu rolników z wiosek położonych w pobliżu Aten, pracuje ciężko na swoim gospodarstwie. Chce lepszego życia dla swego syna.

TWOJA MATKA I SIOSTRA są pod całkowitą kontrolą ojca i zajmują się domem. Twoja siostra nie może chodzić do szkoły i nigdy nie będzie miała takich samych praw jak Ty. Twój ojciec zadecyduje nawet o tym, kto będzie jej mężem.

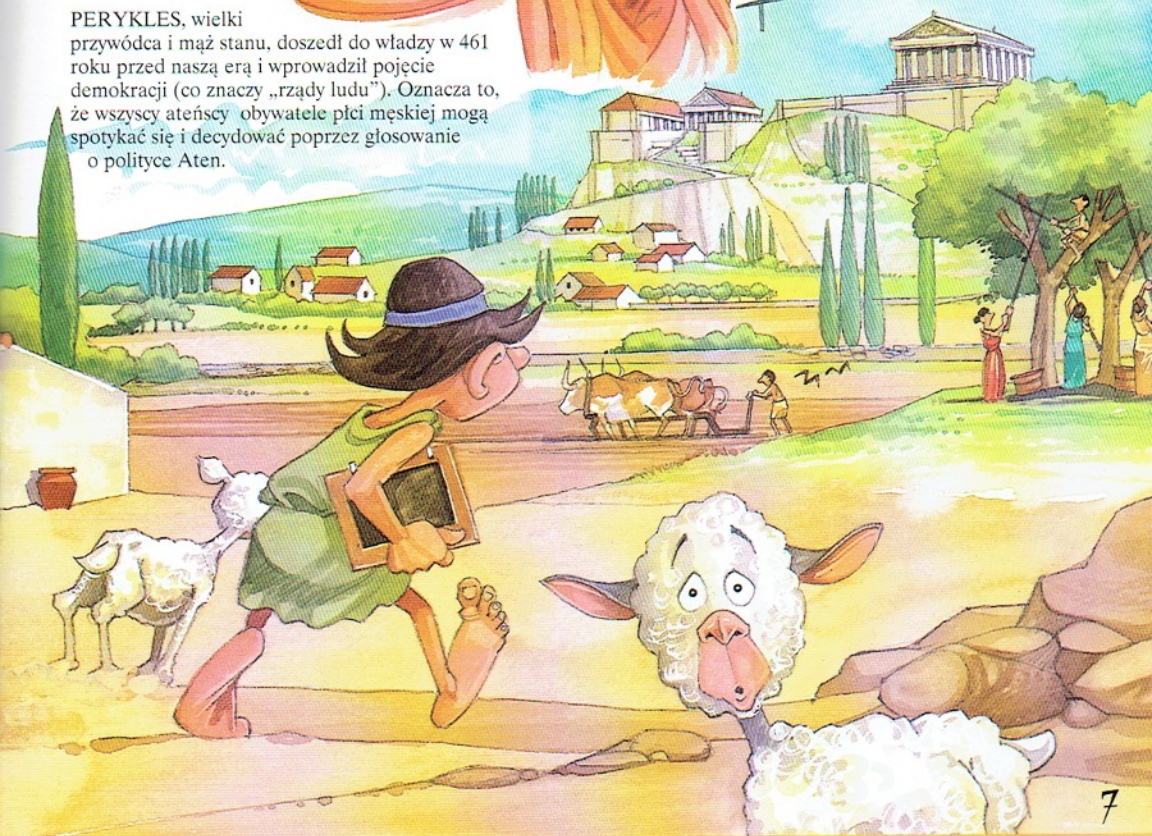

Perykles

PERYKLES, wielki przywódca i mąż stanu, doszedł do władzy w 461 roku przed naszą erą i wprowadził pojęcie demokracji (co znaczy „rządy ludu”). Oznacza to, że wszyscy ateńscy obywatele płci męskiej mogą spotykać się i decydować poprzez głosowanie o polityce Aten.

Cenna rada

Nie dorastaj! Kiedy skończysz sześć lat, matka przestanie się Tobą zajmować. Musisz porzucić swoje zabawki, a opiekę nad Tobą przejmie ojciec.

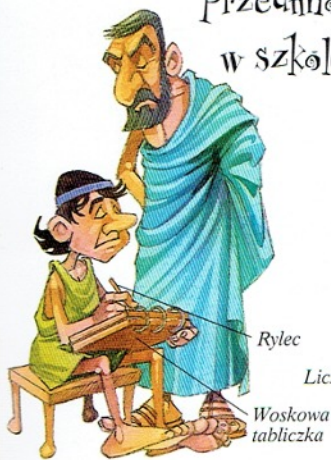

Nauka - bez pracy nie ma kołaczy!

Nauczyciele w szkole są surowi, ale Ty lubisz swoje lekcje i ciężko pracujesz. Początkowo zajmujesz się głównie historią Grecji, co oznacza uczenie się na pamięć wielu dzieł filozoficznych i poetyckich. Kiedy będziesz już nastolatkiem, wychowanie fizycznie stanie się dla Ciebie równie ważne, jak

pozostałe lekcje. Grecy uważają, że ludzie powinni dążyć do doskonałości we wszystkich dziedzinach i że powinni ćwiczyć zarówno umysł, jak i ciało. Trenujesz więc takie dyscypliny sportu jak zapasy, biegi, rzut oszczepem, rzut dyskiem i skok w dal. Wszystkie treningi odbywają się w miejscu zwanym palestra, czyli na boisku przylegającym do szkoły.

Przedmioty w szkole

PISANIE jest ważną częścią Twojej edukacji. Nie piszesz na papierze, lecz za pomocą specjalnego ryłka wydrapujesz litery na woskowej tabliczce. Dzięki temu możesz łatwo wymazywać błędy.

MATEMATYKA. Choć matematyka nie jest uważana za tak ważny przedmiot jak literatura, uczysz się w szkole arytmetyki licząc paciorki na licydyle. Ta umiejętność przyda Ci się, jeśli zostaniesz urzędnikiem miejskim.

MUZYKA. Grecy uważają, że muzyka może uczynić człowieka lepszym. Ćwiczysz grę na instrumencie strunowym zwanym lirą. Lira jest używana często do akompaniowania recytacjom poezji.

Kto następny?

Cenna rada

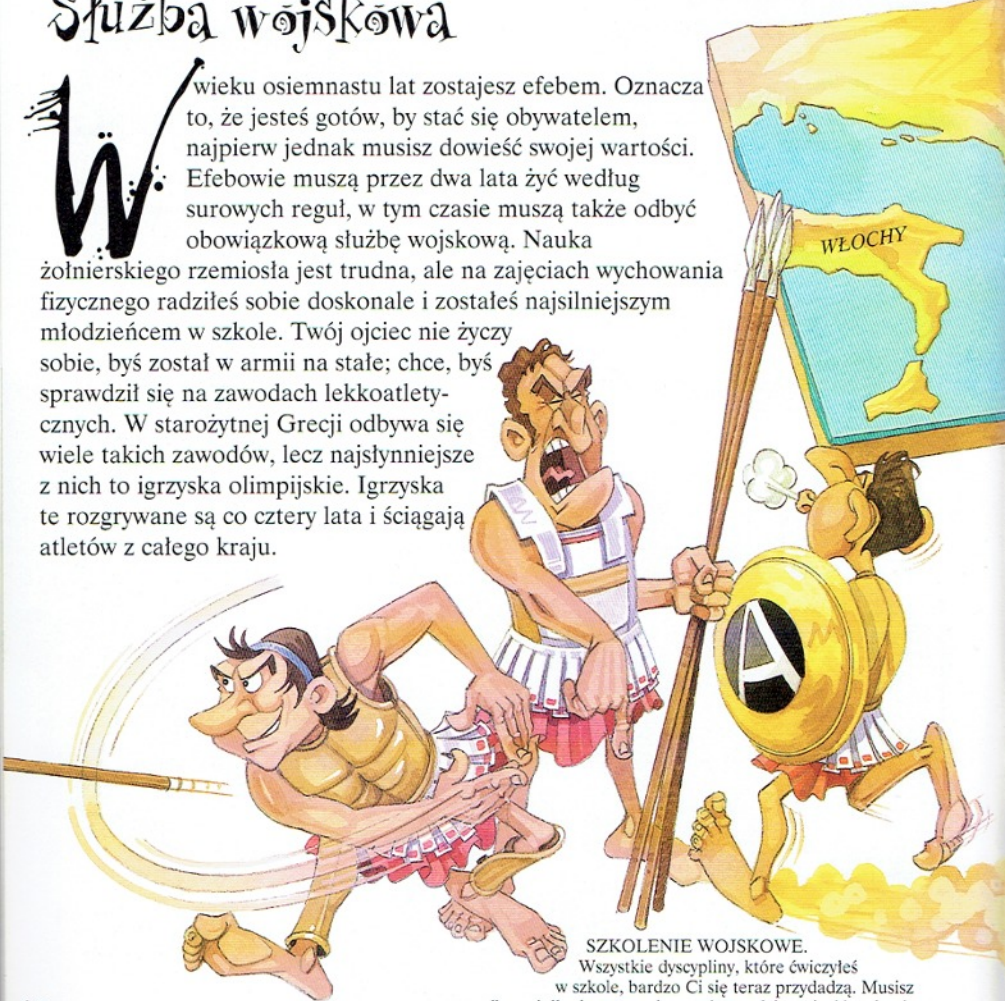
Podczas ćwiczeń
nie używaj
ostrego oszczepu.
Tępa, drewniana
tyczka jest znacznie
bezpieczniejsza.

TRUDY WOJNY.

Wychowanie
fizyczne
jest dla Greków bardzo
ważne także dlatego,
że przygotowuje do wojny.
Twój ojciec musiał walczyć
z Persami pomiędzy 490
a 480 rokiem przed naszą erą
i uważa, że Ty także musisz
być zahartowany i gotowy
do walki.

Służba wojskowa

Wwieku osiemnastu lat zostajesz efebem. Oznacza to, że jesteś gotów, by stać się obywatelem, najpierw jednak musisz dowieść swojej wartości. Efebowie muszą przez dwa lata żyć według surowych reguł, w tym czasie muszą także odbyć obowiązkową służbę wojskową. Nauka żołnierskiego rzemiosła jest trudna, ale na zajęciach wychowania fizycznego radziłeś sobie doskonale i zostałeś najsilniejszym młodzieńcem w szkole. Twój ojciec nie życzy sobie, byś został w armii na stałe; chce, byś sprawdził się na zawodach lekkoatletycznych. W starożytnej Grecji odbywa się wiele takich zawodów, lecz najsłynniejsze z nich to igrzyska olimpijskie. Igrzyska te rozgrywane są co cztery lata i ściągają atletów z całego kraju.

SZKOLENIE WOJSKOWE.

Wszystkie dyscypliny, które ćwiczyłeś w szkole, bardzo Ci się teraz przydadzą. Musisz odbywać długie marsze i rzucać prawdziwymi włóczniami.

Mapa przedstawia-
jąca starożytną
Grecję
i niektóre
miasta-
państwa

Cenna raca

Zabierz ze sobą
w podróż parasol
od słońca – lato
w Grecji jest
bardzo gorące,
a w czasie
deszczu parasol
także Ci się
przyda.

I wy nazywacie
siebie prawdziwymi
mezczyznami?!

**BY WZIĄĆ UDZIAŁ
W IGRZYSKACH** musisz
przejszć przez całą Grecję jako pielgrzym
do świętego miejsca – Olimpii. To długa
droga, a Ty musisz pokonać ją pieszo.
Nie obawiaj się podróży przez terytorium
wroga – na czas igrzysk ogłaszany jest
rozejm i nikt nie może zaatakować
pielgrzyma zdążającego do Olimpii.

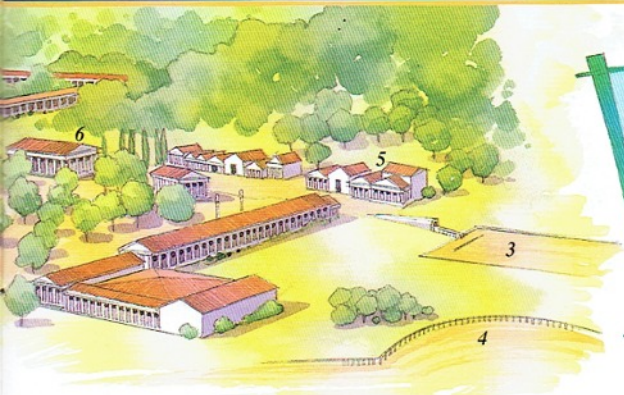
Ofiary składane bogom

Kiedy przybędziesz do Olimpii, miasto będzie tętniło życiem. Przybyli tu atleci z całej Grecji – wyłącznie mężczyźni, bo kobietom nie wolno brać udziału w zawodach. Jesteś oszołomiony pięknem Olimpii. Świątynie i inne marmurowe budynki wyrastają spośród drzew oliwnych i cyprysów. Igrzyska rozpoczną się dopiero za dziesięć miesięcy, więc masz mnóstwo czasu na przygotowania. Będziesz jadł, trenował i spał z innymi atletami. Igrzyska są świętem religijnym, poświęconym bogu Zeusowi. By mieć pewność, że bogowie będą Ci przychylni, regularnie odwiedzasz świątynię Zeusa i składasz mu ofiary.

PO PRZYBYCIU do Olimpii musisz zgłosić się do udziału w nadchodzących igrzyskach. Urzędnicy sprawdzają, czy rzeczywiście jesteś Grekiem z urodzenia, czy nie cudzoziemcem, a nie niewolnikiem. Tylko greccy obywatela mogą brać udział w świętych igrzyskach.

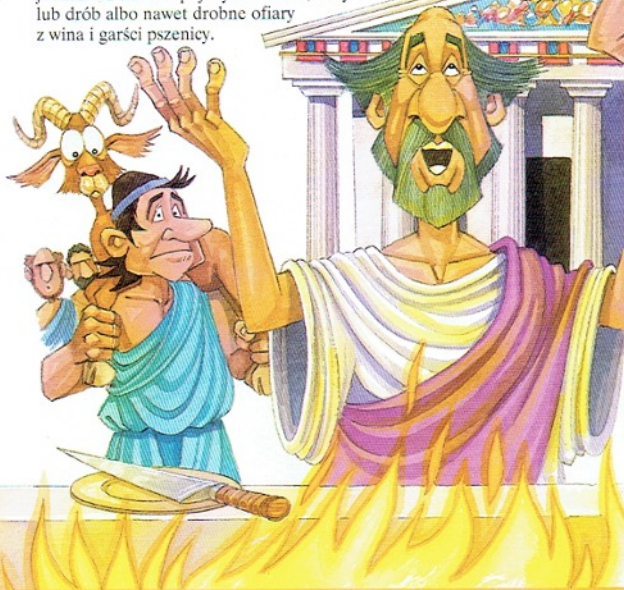

Cenna rada

Staraj się nie przysparzać sobie wrogów. Musisz trzymać się z dala od bójk i nie pozwolić, by ktoś Cię zranił.

OFIARY mogą być bardzo różne, w zależności od tego, na co Cię stać. Najbogatsi wnoszą nawet własne ołtarze i składają tam w ofierze całe stada bydła, można jednak też składać pojedyncze owce, kozy lub drób albo nawet drobne ofiary z wina i garści pszenicy.

GOTOWY DO WALKI. Po dziesięciu miesiącach poświęceń i zdrowego życia nie możesz się już doczekać rozpoczęcia igrzysk.

Czas na zawody

Wreszcie nadchodzi lato i rozpoczynają się igrzyska. Będą one trwać przez pięć dni. Pierwszego dnia musisz złożyć przysięgę aidos – uczciwego współzawodnictwa. Boisz się skompromitować na oczach tak wielu ludzi, szczególnie Twego ojca. On pragnie, byś zwyciężył i przyniósł chwałę swej rodzinie i rodzinnej wiosce. Widzowie, zarówno bogaci, jak i biedni, zgromadzili się na trybunach, by obserwować zmagania atletów. Prócz najbogatszych, większość ludzi śpi w nocy pod gołym niebem, co w gorące greckie lato nie sprawia żadnych kłopotów. Choć większość z nich przybyła tutaj, by obserwować zawody, nie brakuje także hazardzistów i handlarzy, którzy chcą zarobić na igrzyskach.

Uważaj na:

Kieszonkowiec

14 *Aktorzy*

KIESZONKOWCÓW. Choć igrzyska są wydarzeniem religijnym, nie wszyscy widzowie są uczciwi. Ogromne tłumy w Olimpii przyciągają podejrzanych osobników różnego rodzaju.

POETÓW I FILOZOFÓW. Filozofia (słowo to oznacza „umilowanie mądrości”) to popularna rozrywka w starożytnej Grecji. Wykształceni ludzie przyjeżdżają na igrzyska, by rozmawiać o różnych ideach i pisać wiersze.

AKTORÓW. Wszyscy Grecy uwielbiają dramaty, a szczególnie tragedie. Aktorzy noszą maski przedstawiające różne miny, by w ten sposób pokazać, co czują grane przez nich postacie.

LEKARZY. Jeśli się zranisz, lekarze będą w pobliżu, by Ci pomóc. Jednak większość z nich nie zna się na tym, co robi, więc równie dobrze możesz polegać na pomocy bogów.

Filozof

Lekarz

Oszczep

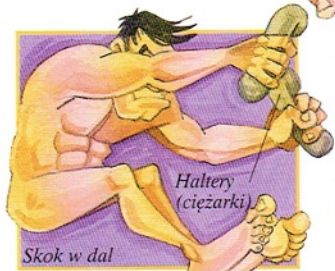
PIĘCIOBÓJ.

Będziesz brał udział w konkurencji zwanej pięciobojem. Składa się ona z pięciu różnych dyscyplin i wymaga wszechstronnej sprawności fizycznej. Te dyscypliny to: rzut oszczepem, skok w dal, rzut dyskiem, biegi i zapasy. Choć ćwiczyłeś je wszystkie od wielu lat, teraz poddany zostaniesz najważniejszemu sprawdzianowi. Wszyscy uczestnicy igrzysk startują nago, co ma symbolizować religijną czystość.

Cenna rada

Po zakończeniu treningu wykup się w rzecze i oczyść. Będzie Ci zimno, ale naprawdę warto to zrobić.

Halter
(ciężarki)

Skok w dal

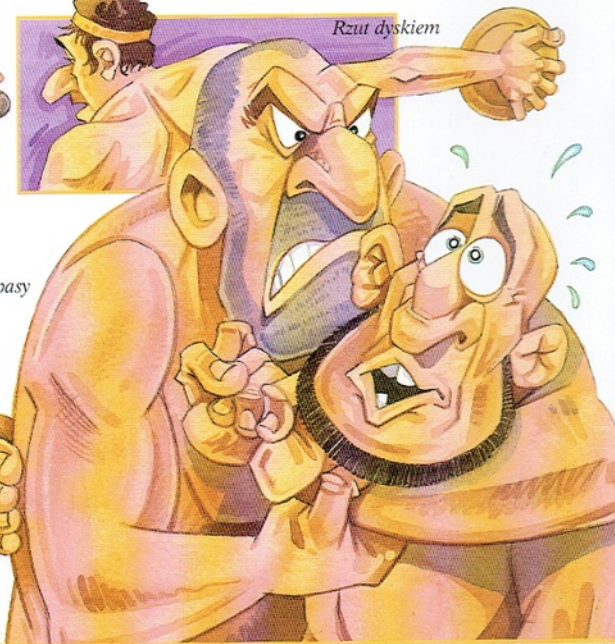

Rzut dyskiem

Zapasy

Bieg

Na stadionie

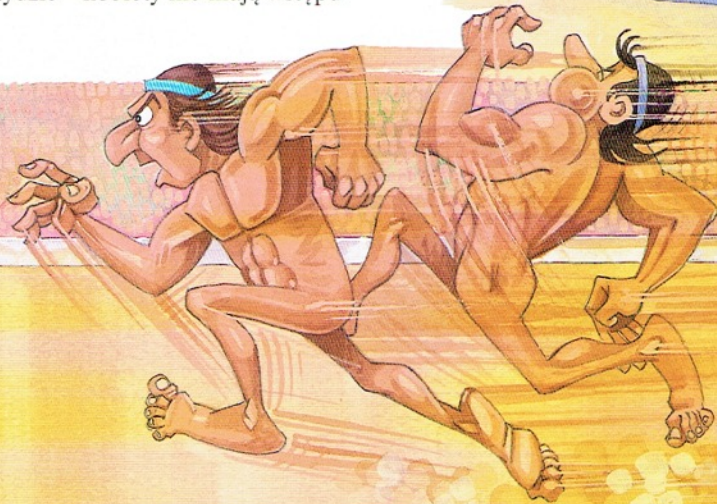
Na trybunach stadionu może się zgromadzić aż pięćdziesiąt tysięcy ludzi. Najstarszą i najważniejszą dyscypliną igrzysk olimpijskich są biegi. Krzyk tłumu jest ogłuszający, ale Ty musisz skupić się na czekającym Cię biegu.

Prezenter odczytuje nazwiska zawodników i miejsca ich urodzenia. Rozbierasz się w małym budynku z boku stadionu i nacierasz swe ciało oliwą z oliwek. Wszyscy zawodnicy startują nago, ale nie ma się czego wstydzić – kobiety nie mają wstępu na stadion.

Hoplitodromos

CHOĆ W TWOIM WYŚCIGU wszyscy biegają nago, jest jeszcze inny wyścig, w którym zawodnicy muszą nosić helmy i trzymać w ręku tarcze. Wyścig ten jest nazywany hoplitodromos, ponieważ greccy żołnierze są nazywani hoplitami.

BIEGI. Musisz przebiec jedną długość stadionu, czyli prawie dwieście metrów. Wszyscy biegają boso po bieżni wysypanej piaskiem. Nie jest to łatwe zadanie, a przy tym musisz uważać, by nie wpaść na innych zawodników.

Pierwszy maraton

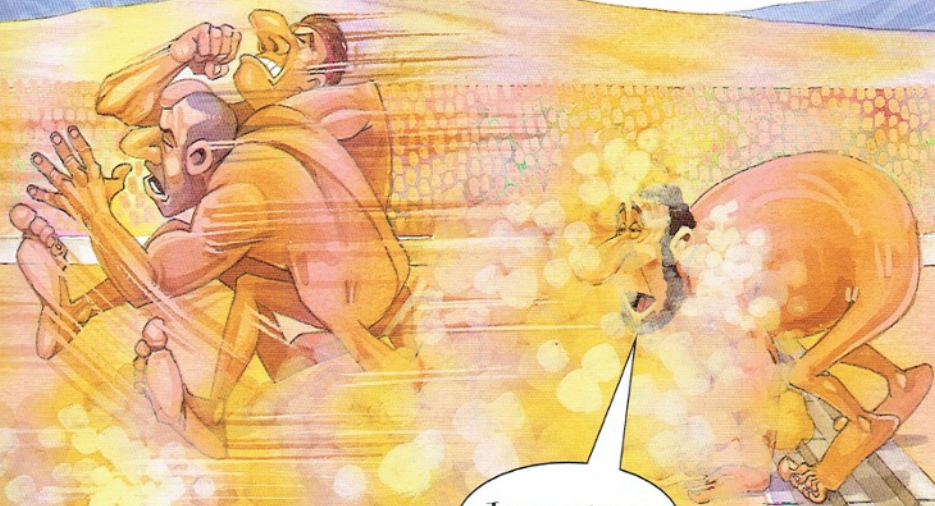

W 490 ROKU przed naszą erą, podczas wojen perskich, posłaniec przebiegł całą drogę – ponad 42 kilometry – z równin Maratonu do Aten, by przynieść wieść o zwycięstwie Ateńczyków. (Choć w starożytnych igrzyskach olimpijskich nie było biegów długodystansowych, to wydarzenie stało się inspiracją do utworzenia biegu zwanego maratonem na współczesnych igrzyskach).

Cenna rada

W każdym biegu bardzo ważny jest dobry start. Wykorzystując właściwie bloki startowe, możesz zyskać przewagę nad pozostałymi zawodnikami.

FALSTART oznacza dyskwalifikację, uważaj więc, by nie rozpocząć biegu, nim zabrzmiał sygnał trąbki. Wśród innych dyscyplin związanych z bieganiem są jesczyci na dwie i sześć długości toru.

Jestem pewien, że to był fałstart!

Bloki startowe

Ćwiczenie czyni mistrza

Atletci startujący w igrzyskach są niezwykle sprawni fizycznie – to ludzie, którzy ćwiczą całymi miesiącami. Jeśli chcesz wygrać, będziesz potrzebował doskonałej techniki. Dobrze się rozgrzej i nasmaruj ciało olejkami, by uczynić je zwinniejszym. Inni atletci popisują się przed tłumem, napinają mięśnie, ale Ty musisz skupić się na czekającym Cię zadaniu. Nie myśl o nich ani o swoim ojcu, który patrzy na Ciebie z trybun. Muzycy (flecisci) pomagają Ci się zrelaksować i zabawiają jednocześnie publiczność. Podczas rzutu dyskiem zawodnik stara się rzucić trzy ciężkie dyski z wypolerowanej gliny najdalej, jak tylko potrafi (a trzeba mieć do tego naprawdę silną rękę!). Rzucający stoi na niewielkim kopcu. Ty jesteś bardzo dobry w rzucie oszczepem, bo dyscyplina ta była częścią Twojego szkolenia wojskowego.

ŚMIERCIONOŚNY DYSK. Różne dyski sportowe pojawiają się w greckich mitach. Jeden z nich opowiada o tym, jak król ginie z ręki swego syna, kiedy ten przypadkiem trafia go w głowę dyskiem. Bądź ostrożny!

PROSTO DO CELU. By osiągnąć sukces w rzucie oszczepem, należy opanować dwa elementy: musisz rzucać daleko i celnie.

W SKOKU W DAL nie ma rozbiegu. Zawodnik skacze trzymając w rękach ciężarki zwane halterami.

Wymachując nimi szeroko, nabiera impetu, który pcha go do przodu.

Oto ramię najlepszego
oszczepnika
w Grecji.

ZAWODY CHŁOPCÓW. Choć główne zawody są otwarte tylko dla dorosłych, podczas igrzysk są rozgrywane także mniej poważne konkursy dla chłopców.

Cenna rada

Ostrzyż włosy na krótko, mogą Ci bowiem wejść do oczu, kiedy zaczniesz się pocić. Niektórzy atleci gołą głowę do łysa.

Ćwiczenia
w rzucie
oszczepem

Zapasy

Ostatnią częścią pięcioboju są zapasy. Trochę obawiasz się tej konkurencji. Często zawodnicy odnoszą w trakcie walki zapaśniczej tak poważne obrażenia, że potem nie mogą już brać udziału w innych konkurencjach.

Twoim zadaniem jest przewrócić przeciwnika i przycisnąć go do ziemi. Nie jest to łatwe, bo ciała zapaśników pokryte są tłustym olejem (dlatego też, po jakimś czasie, przykleja się do nich mnóstwo piasku). Walki odbywają się w upale. Zawodnicy podzieleni są na pary. Zwycięzcy poszczególnych walk toczą potem walki ze sobą, później znów walczą zwycięzcy kolejnych pojedynków, aż wreszcie zostaje spośród nich wyłoniony jeden najlepszy zapaśnik. Niektórzy zawodnicy zdobywają mistrzostwo na kilku igrzyskach olimpijskich z rzędu.

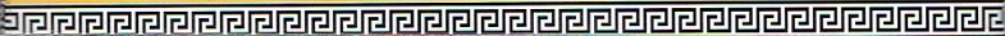
BOKSERZY także startują w igrzyskach. Wyglądają naprawdę przerażająco. Na rękach noszą skórzane ochraniacze nabijane metalowymi ćwiekami, które mają zadawać przeciwnikowi jeszcze większy ból.

PANKRATION. W tym sporcie prawie wszystko jest dozwolone (rysunek po prawej). To połączenie boksu i zapasów. Zawodnicy mogą się nawzajem dusić i uderzać, nawet gdy jeden z nich leży już na ziemi. Zdarza się, że walczący umierają od odniesionych obrażeń.

w pojedynku obrażeń.

REGUŁY. Zapaśnicy powinni przestrzegać określonych zasad. Zabronione jest wytkanie palców do oczu czy gryzienie. Niestety, sędzia nie jest w stanie dostrzec wszystkiego, co dzieje się podczas walki, często więc zawodnicy łamią reguły.

PODZIAŁ NA WAGI. Podczas zawodów nie ma żadnego podziału ze względu na wagę lub rozmiary przeciwników. Może się więc zdarzyć, że będziesz walczył z kimś, kto jest dwa razy większy od Ciebie!

Cenna rada

Podczas walki staraj się ustawiać tak, by słońce było za Tobą. Blask słońca oślepią wtedy Twojego przeciwnika i daje Ci przewagę.

SĘDZIOWIE obserwują uważnie wszystkie zawody i starają się nie przeszkadzać zawodnikom. Jeśli widzą, że ktoś łamie reguły, uderzają go specjalnym patykiem, który trzymają w dłoni.

Sędzia

Poddajesz się?

Na końskim grzbiecie

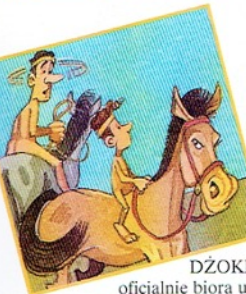
Niektóre spośród najpopularniejszych konkurencji igrzysk są rozgrywane na hipodromie. Główna część hipodromu to długi na dwieście metrów tor, zakończony po obu stronach słupami, wokół których zawracają konie. W jednej z konkurencji dżokeje dosiadają wierzchowców bez siodeł. Bardzo popularne są także wyścigi rydwanów. Podobnie jak wiele innych zawodów

rozgrywanych podczas igrzysk, wyścigi takie są dobrym przygotowaniem do walki na polu bitwy, gdzie często używa się rydwanów. W jednym wyścigu może brać udział nawet czterdzieści rydwanów, jest to więc bardzo niebezpieczny sport. Przy punkcie zawracania wszystkie rydwany wpadają na siebie, często dochodzi do wypadków, które mogą zakończyć się tylko drobnymi potłuczeniami, ale też i poważnymi złamaniami, a nawet śmiercią.

„POPRAWIANIE” RYDWANU. Sprawdź swój rydwan przed wyścigiem. Inny zawodnik mógł poluzować w nim jakieś śruby, a to może skończyć się wypadkiem podczas wyścigu.

NADAŻYĆ ZA KONIEM. W jednej z konkurencji jeźdźcy zeskakują ze swych koni i biegają obok nich.

DŻOKEJE. W wyścigach konnych oficjalnie biorą udział właściciele koni, a nie jeźdźcy. To oznacza, że właściciel może wybrać na swych dżokejów młodych chłopców (łżejszych niż dorośli mężczyźni).

Aaaa! Ktoś poluzował
śruby w moim
rychwanie!

Cenna rada

Znacznie lepiej jest być
właścicielem konia niż jeźdźcem.
Właściciel nie naraża zdrowia
i życia podczas
wścigu i to on,
a nie jeździec,
odbiera nagrodę.

Rywalizacja

Niedawno wybuchła wojna między Spartą i Atenami, dwoma greckimi miastami-państwami. Podczas wojen perskich Spartanie i Ateńczycy walczyli ramię przy ramieniu, broniąc razem Grecji, lecz te dwa narody są od siebie całkowicie odmienne. Ateny to centrum kultury i nauki, podczas gdy Sparta jest państwem wojskowym, gdzie większość ludzi to niewolnicy, a wszyscy obywatele płci męskiej są żołnierzami. Spartanie uchodzą za nieustraszonych i bardzo groźnych wojowników. Na czas igrzysk zwaśnione państwa powinny zapomnieć o konflikcie, lecz w rzeczywistości jest to niemożliwe. Choć nikomu nie wolno wносить na igrzyska broni, duma narodu odgrywa w zawodach ogromną rolę i często dochodzi do bójek między odwiecznymi rywalami.

PRZESZUKIWANIE

W drodze na igrzyska wszyscy widzowie i atleci są dokładnie przeszukiwani, rzadko więc udaje się komuś wnieść broń na stadion. Używanie przemocy na terenie świętej Olimpii jest obrazą wobec bogów.

SPARTAŃSKIE DZIECI nie są dobrze traktowane. Okres dzieciństwa ma przygotować je do trudów dorosłego życia i służby w wojsku.

Spartanka

Jak śmiesz!

SPARTAŃSCY RODZICE nie wychowują dzieci słabych i kalekich. Jeśli komuś urodzi się takie dziecko, zostawia je w lesie lub na pustkowiu na pewną śmierć.

Cenna racja

Podczas igrzysk jedz dużo mięsa – ono da Ci siłę.

STAŁA ARMIA SPARTY.

W odróżnieniu od Ateńczyków, wszyscy wolni mężczyźni Sparty są na stałe żołnierzami w służbie swego miasta-państwa (rysunek poniżej).

SPARTANKI (powyżej). Nie tylko mężczyźni ze Sparty budzą postrach innych narodów. Ateńczycy żartują, że tak naprawdę nie można odróżnić spartańskiego mężczyzny od spartańskiej kobiety!

Przestrzeżenie reguł

Wszystkie zawody są uważnie obserwowane przez sędziów, którzy sprawdzają, czy nikt nie oszukuje. Metody takie jak przewracanie innych biegaczy lub próby rozpraszania oszczepników są zabronione. Jeśli oszukujesz, możesz zostać ukarany dyskwalifikacją, często musisz też zapłacić grzywnę na rzecz komitetu olimpijskiego. Jeśli nie masz pieniędzy, zapłaci za Ciebie Twój ojciec albo cała wioska. Najgorszym przestępstwem jest próba postępowania sędziego lub przeciwnika. Takie postępowanie jest sprzeczne z duchem igrzysk. Nie wolno także zabić przeciwnika podczas pojedynku zapaśniczego lub bokserskiego ani umyślnie, ani przez przypadek.

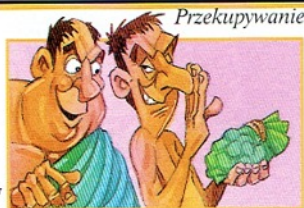
OSTATNIE SŁOWO. Sędziowie zarządzają igrzyskami. Nie możesz odwoływać się od ich decyzji.

OPLATA DLA BOGÓW. Jeśli złamiesz zasady, musisz zapłacić grzywnę. Wokół świątyni są rozstawione kapliczki zbudowane za pieniądze z grzywnien.

Kaplica Zeusa

Sędziowie

Przekupywanie

PRZEKUPYWANIE SĘDZIEGO. Grecy traktują igrzyska bardzo poważnie. Najgorszą zbrodnią, jaką możesz popełnić podczas igrzysk, jest wręczenie sędziemu pieniędzy w zamian za specjalne względy podczas zawodów.

CHŁOSTA. Zawodnicy, którzy łamią reguły, mogą być ukarani nie tylko grzywną i dyskwalifikacją, ale i bolesną chłostą.

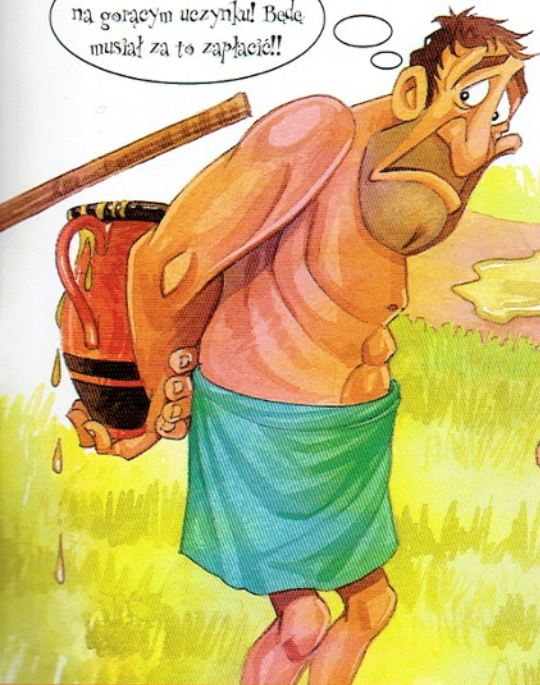

A dokąd ty to niesiesz?

Chłosta jako kara
za oszukiwanie

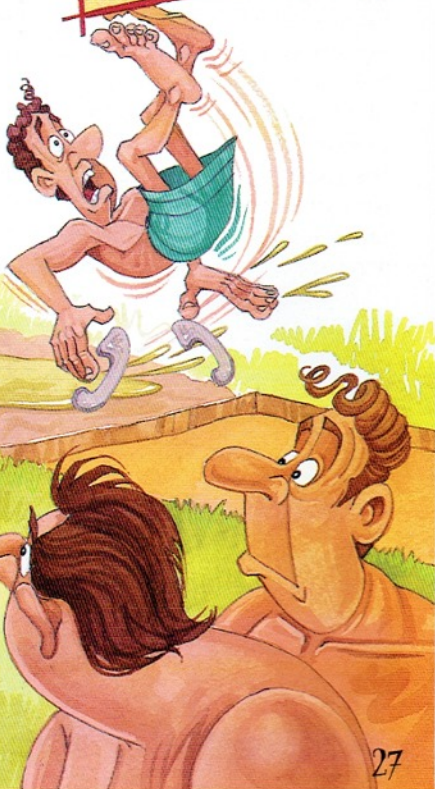

Złapali mnie
na gorącym uczynku! Będzie
musiał za to zapłacić!!

Cenna rada

Przyjmij łapówkę i przewróć się!
Postąpiisz niehonorowo,
ale możesz w ten sposób łatwo
zarobić pieniądze.

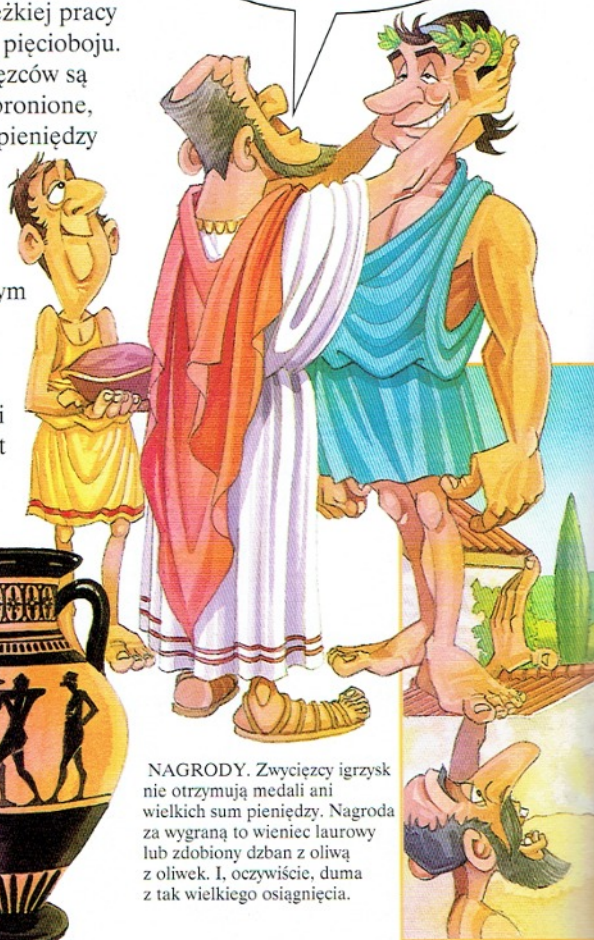

Zwycięstwo czy porażka?

Po wielu trudach i ciężkiej pracy zostajesz zwycięzcą pięcioboju. Nagrody dla zwycięzców są

- nieduże. Choć to zabronione, można zarobić trochę pieniędzy obstawiając wyniki igrzysk. Jednak dla większości zawodników sława i szacunek uzyskane dzięki zwycięstwu są wystarczającą nagrodą. Przegranym zostaje tylko rozczarowanie lub wstyd, niektórzy nawet tracą życie w zawodach. Kiedy tłumy opuszczą już Olimpię, wielu ludzi wróci do ogarniętych wojną miast i wsi. Być może będziesz musiał wstąpić ponownie do armii i walczyć ze Spartanami. Jeśli przeżyjesz, czy za cztery lata znów zechcesz startować w igrzyskach?

Gratuluję zwycięstwa.

NAGRODY. Zwycięzcy igrzysk nie otrzymują medali ani wielkich sum pieniędzy. Nagroda za wygraną to wieniec laurowy lub zdobiony dzban z oliwą z oliwek. I, oczywiście, duma z tak wielkiego osiągnięcia.

Wieniec laurowy

Dzban oliwy z oliwek

Posąg
zwycię-
skiego
atlety

Poeta

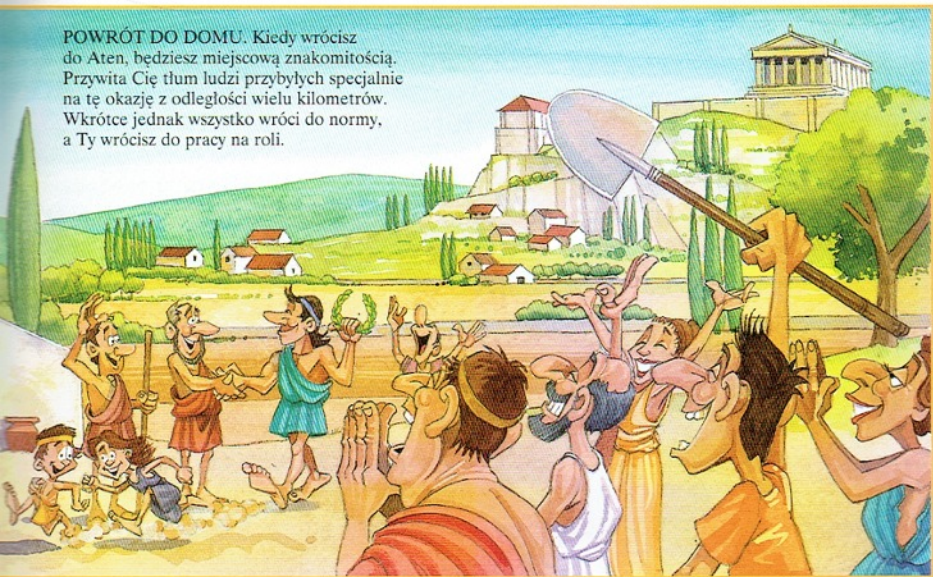
SŁAWA BEZ BOGACTWA.
Grecy to naród artystów.
Jeśli dopisze Ci szczęście,
jakiś słynny rzeźbiarz stworzy
Twój posąg albo poeta uczci
Twe zwycięstwo wierszem.

Cenna rada

Miej syna. Wkrótce to on będzie
reprezentował Twoją rodzinę.

POWRÓT DO DOMU. Kiedy wrócisz
do Aten, będziesz miejscową znakomitością.
Przywita Cię tłum ludzi przybyłych specjalnie
na tę okazję z odległości wielu kilometrów.
Wkrótce jednak wszystko wróci do normy,
a Ty wrócisz do pracy na roli.

Słowniczek

Aidos – grecka przysięga uczciwego współzawodnictwa, składana przez atletę biorącego udział w igrzyskach olimpijskich.

Akropol – nazwa wzgórza w Atenach, na którym mieściły się najważniejsze budynki miasta-państwa, łącznie z Partenonem.

Atleta – greckie słowo oznaczające „ten, który rywalizuje”.

Demokracja – władza ludu, społeczeństwa; ustrój państwa, w którym wszyscy obywatele mogą współdecydować o tym, jak funkcjonuje społeczeństwo.

Dysk – gliniany krążek rzuwany przez atletów.

Dyskwalifikacja – wykluczenie zawodnika, który złamał reguły, z dalszego udziału w zawodach.

Efeb – tak nazywa się ateński mężczyzna w wieku osiemnastu lat, który ma rozpocząć służbę wojskową.

Flecista – człowiek, który gra na flecie.

Haltery – gliniane lub metalowe ciężarki, które trzyma w dłoniach zawodnik skaczący w dal i które mają mu nadać dodatkowy impet.

Hipodrom – tor, na którym odbywają się wyścigi konne. Nazwa pochodzi od greckich słów hippos (koń) i dromos (tor wyścigowy).

Miasto-państwo – małe, niezależne królestwo w starożytnej Grecji.

Obowiązek – zadanie, które musisz wykonać, czy tego chcesz, czy nie.

Olimpiada – okres, w którym rozgrywane są igrzyska olimpijskie, przypadający co cztery lata.

Palestra – teren przeznaczony do ćwiczeń i rozgrywek sportowych w starożytnej Grecji.

Pankration – połączenie boksu i zapasów, brutalny sport o nielicznych regułach, w którym zawodnicy często odnosili poważne obrażenia.

Partenon – świątynia bogini Ateny, mieściła się na Akropolu ateńskim.

Persja – ogromne imperium zajmujące obszary na wschód od Grecji, ok. 550 do 350 roku przed naszą erą.

Pielgrzym – osoba, która wędruje do świętego miejsca.

Rozejm – umowa, na podstawie której walczące strony przerywają na jakiś czas wojnę.

Rydwan – pojazd ciągnięty przez konie, używany przez greckich żołnierzy podczas bitwy.

Rylec – zaostriżony patyk używany do rycia liter na woskowej tabliczce.

Sparta – drugie co do znaczenia miasto-państwo w Grecji piątego wieku przed naszą erą, znane z surowych reguł wychowania i służby wojskowej.

Stadion – bieżnia i otaczające ją trybuny.

Świątynia – święte miejsce, w którym starożytni Grecy czcili swoich bogów i boginie.

Wieniec – pas lub sznur splecionych ze sobą liści i kwiatów.

Indeks

- A**
aidos 14, 30
Akropol 6, 30
Ateny 5, 6-7, 24, 28
- B**
biegi 8, 15, 16-17
bloki startowe 17
boks 20, 26
- C**
chłosta 26-27
- D**
demokracja 7, 30
dysk 8, 15, 18, 30
dyskwalifikacja 17, 26, 30
dżokeje 22
- E**
efebowie 10, 30
- F**
falstart 17
filozofia 8, 14
- G**
grzywna 26
- H**
haltery 18, 30
hazard 14, 28
hipodrom 12-13, 22, 30
hoplitodromos 16
- K**
kąpiel 15
kieszonkowcy 14
kobiety 6, 12
komitet olimpijski 26
- L**
lekarze 14
- M**
maraton 17
matematyka 8
miasta-państwa 5, 6, 30
muzyka 8, 18
- N**
nagość 15, 16
nagrody 28
- O**
obrażenia 13, 20, 22
ofiary 12-13
Olimpia 11, 14
olimpiady 10, 30
oliwa z oliwek 16, 18, 28
oszczep 8-9, 15, 18-19
oszukiwanie 20, 26-27
- P**
palestra 8, 30
pankration 20, 31
Partenon 6, 31
Persja 31
Perykles 5, 7
pielgrzym 11, 31
pięciobój 15, 20, 31
poezja 5, 14, 29
przekupstwo 26-27
- R**
rozejm olimpijski 11, 31
rydwan 22, 30
rylec 8, 31
- S**
sędziowie 21, 26
skok w dal 8, 15
Sparta 11, 24-25, 31
stadion 12-13, 31
świątynia Zeusa 12
- T**
tabliczki woskowe 8
teatr 5, 14
- W**
widzowie 14
wieniec laurowy 28, 31
wojna 6, 9
wojny perskie 5, 9, 24
- Z**
zapasy 8, 15, 20, 26
zawody chłopców 19
Zeus 12, 26
zgłoszenie udziału 12

Nie chciałbyś być greckim atletą!

Przygotuj się... Jesteś młodym chłopcem
dorastającym w Atenach, a Twój ojciec ma nadzieję,
że weźmiesz udział w

Igrzyskach olimpijskich

To wielkie wyzwanie!

Najważniejsze rady ekspertów:

- Nie rób sobie wrogów przed zawodami – potem możesz za to drogo zapłacić.
 - Podczas walki zapaśniczej ustawiaj się pod słońce, które oślepi Twego przeciwnika.
 - Nie próbuj przekupywać sędziego, albo zostaniesz wychlostany.
- Uważaj, gdzie rzucasz dysk. Nieostrożny rzut może zakończyć się tragicznie.

Book
House

CENA 7,90 zł

ISBN 83-89892-04-9

9 788389 892041